

Nasjonalt ID-senter

Misbruk av nordiske pass ved reiser utenfor Schengen-samarbeidet

Innledning

Nasjonalt ID-center (2018) i Danmark publiserte en rapport om misbruk av nordiske ID-dokumenter ved forsøk på innreise til Canada i perioden 2010 til 2017. Rapporten viste blant annet at 462 personer forsøkte å reise til Canada med nordiske ID-dokumenter. Dokumentene var i all hovedsak nasjonalitetspass, men også utlendingspass og reisebevis for flyktninger. Rapporten beskriver en modus hvor ekte ID-dokumenter blir misbrukt for å reise til Canada.

De misbrukte dokumentene var fra Sverige (288), Norge (82), Danmark (69) og Finland (23).

75 prosent av dette misbruket var forsøkt utført av impostere. Andelen av impostere var høyere for norske og svenske dokumenter, enn for finske og danske. Av de norske dokumentene som ble avdekket i Canada var 88 prosent benyttet av impostere. For svenske dokumenter var andelen 82 prosent, finske dokumenter 65 prosent og danske dokumenter 30 prosent.

De som ble tatt for misbruk av nordiske dokumenter var i all hovedsak tredjelandsborgere. De største gruppene var henholdsvis fra Somalia (121), Afghanistan (68), Iran (65), Irak (36) og Albania (34).

På bakgrunn av funnene i den danske rapporten ønsket Nasjonalt ID-senter å se om tilsvarende mønstre i misbruket av nordiske ID-dokumenter også gjorde seg gjeldende ved andre land utenfor Schengen-samarbeidet. Derfor innhentet vi tall på avdekket misbruk av nordiske ID-dokumenter ved innreise til Storbritannia.

Tallmaterialet

Denne rapporten er basert på tallmateriale innhentet fra National Document Fraud Unit (NDFU) i Storbritannia. Tallmaterialet omfatter påvist misbruk av danske, finske, norske og svenske ID-dokumenter i perioden 2010 til og med tredje kvartal 2018 ved forsøk på innreise til Storbritannia. Dette omfatter både forsøk på innreise med fly, ferge og tog. Dokumenttypene som omfattes av tallmaterialet er nasjonalitetspass, reisebevis for flyktninger, utlendingspass og nasjonale ID-kort.

I motsetning til de canadiske tallene omfatter ikke de britiske tallene tilfellene som ble stanset av utreisekontrollen i de forskjellige landene personene reiste fra, eller mellomlandet i, og hvor dette ble meddelt canadiske myndigheter.

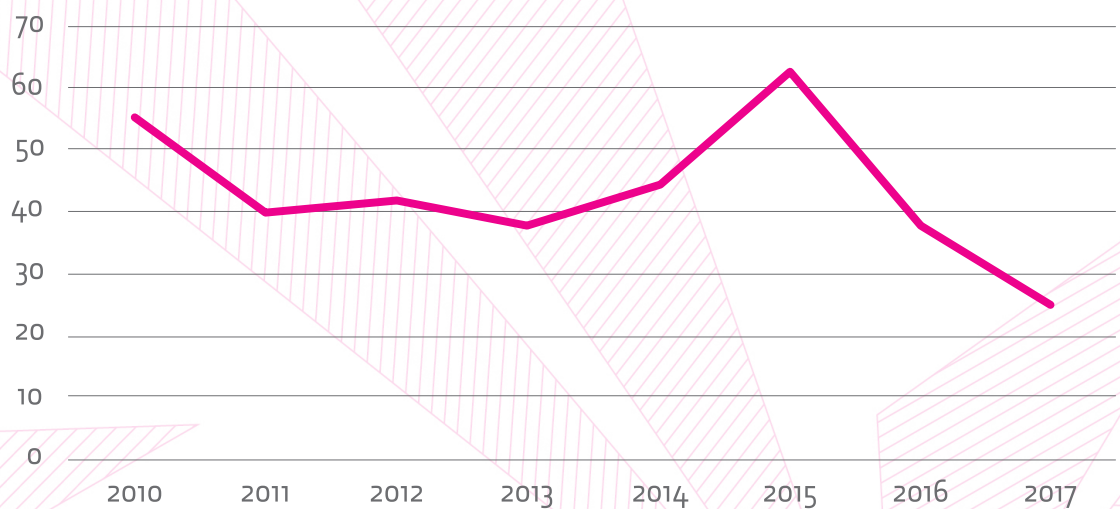
I tallmaterialet vi fikk oversendt av NDFU var også misbruk frem til september 2018 inkludert. Vi har skilt disse tallene fra tallene fra perioden 2010 til 2017 for å kunne sammenligne våre tall med tallene fra danske Nasjonalt ID-centers rapport. Misbruket som ble avdekket av britene i 2018 omtales derfor separat.

Storbritannia 2010 - 2017

I perioden 2010 til 2017 ble det avdekket 345 tilfeller av misbruk av nordiske ID-dokumenter ved innreise til Storbritannia.

Det var store forskjeller på hvilken nasjonalitet disse misbrukte dokumentene har. Over halvparten av ID-dokumentene som ble avdekket i Storbritannia var svenske (174), etterfulgt av danske (99), norske (41) og finske (31). Nasjonalitetspass var i all hovedsak den hyppigst forekommende dokumenttypen (97 prosent), men det var også avdekket enkelte ID-kort og reisebevis for flyktninger

Storbritannia - antall misbrukte nordiske ID-dokumenter 2010-2017

Type misbruk	Antall
Ekte dokumenter	233
► imposter	232
► uautoriserte	1
Falske dokumenter	112
► totalfalske	25
► forfalsket	87
Total	345

Imposter var den klart største misbruksformen. Impostere utgjorde 67 prosent av det totale avdekkede misbruket. Når det gjelder misbruk av ID-dokumenter fra de ulike nordiske landene, er det variasjon i omfanget av misbruk utført av impostere. Eksempelvis var over 80 prosent av de svenske ID-dokumentene misbrukt av impostere, mens andelen av impostere av det totale misbruket av norske ID-dokumenter var 73 prosent, av danske ID-dokumenter 46 prosent og av finske ID-dokumenter 32 prosent.

Av de samlede antall tilfeller av avdekket ID-misbruk på innreise til Storbritannia, fordeler misbruket på nasjonalitet og siste avreisepunkt (flyplass og fergehavn) seg på følgende måte:

De fem største nasjonalitetene:

- ▶ 84 fra Iran
- ▶ 66 fra Somalia
- ▶ 34 fra Irak
- ▶ 28 fra Syria
- ▶ 14 fra Afghanistan

De fem største avreiselandene:

- ▶ 104 fra Frankrike
- ▶ 46 fra Sverige
- ▶ 26 fra Danmark
- ▶ 18 fra Italia
- ▶ 16 fra Norge

Nasjonalitetene som utpeker seg for misbruk av nordiske ID-dokumenter fordelt på land:

Danske ID-dokumenter:

- ▶ Iran (40 prosent)
- ▶ Syria (13 prosent)
- ▶ Somalia (13 prosent)

Norske ID-dokumenter:

- ▶ Iran (24 prosent)
- ▶ Somalia (22 prosent)
- ▶ Sri Lanka (10 prosent)

Finske ID-dokumenter:

- ▶ Albania (19 prosent)
- ▶ Somalia (16 prosent)
- ▶ Syria (10 prosent)

Svenske ID-dokumenter:

- ▶ Somalia (22 prosent)
- ▶ Iran (18 prosent)
- ▶ Irak (15 prosent)

26 prosent av reisene som ble foretatt med disse nordiske ID-dokumentene, ble påbegynt i et nordisk land. Hovedvekten av reisene ble påbegynt i andre EU/EFTA-land (58 prosent), og en mindre andel fra land utenfor EU/EFTA (16 prosent).

Utviklingen i Storbritannia i 2018

Fra 01.01.2018 til og med 01.09.2018 ble det avdekket misbruk av 41 nordiske dokumenter. Av disse var 20 svenske, 15 danske, 4 norske, og 2 finske ID-dokumenter. Det var også her hovedsakelig nasjonalitetspass (39) som ble misbrukt, foruten to svenske ID-kort.

ID-misbruket i de tre første kvartalene av 2018 var fordelt på 11 nasjonaliteter. De tre hyppigste var somaliere (8), irakere (8) og iranere (4). Danske pass var foretrukket av irakiske borgere, mens svenske ID-dokumenter ble foretrukket av somaliere og syrere. For finske og norske dokumenter er det ingen nasjonaliteter som dominerer misbruket.

Det er liten grad nordiske flyplasser eller havner som figurerer blant reiserutene. Av 41 tilfeller av ID-misbruk er det kun 7 som har Norden som siste avreisepunkt før Storbritannia. Flertallet av reisene er foretatt fra europeiske flyplasser, og bare i ett tilfelle har reisen hatt avreisepunkt utenfor EU/EFTA. Frankrike (19) utgjør det største avreiselandet, etterfulgt av Tyskland (7).

Alle de svenske dokumentene ble misbrukt av impostere, mens impostere misbrukte danske (67 prosent), norske (75 prosent) og finske (50 prosent) ID-dokumenter i noe mindre grad. Imposter er fremdeles modusen som dominerer misbruket. Dette skiller seg markant fra ID-misbruket som avdekkes i Norge. Dette kan ha flere årsaker, men gode sikkerhetslementer i nordiske pass bidrar nok til at disse dokumentene i hovedsak misbrukes av impostere. Myndighetenes evne til å avdekke impostere oppfattes sannsynligvis som lav av personer som har til hensikt å krysse landegrensar ulovlig. Denne oppfatningen stemmer overens med observasjoner Nasjonalt ID-senter gjorde i sin risikoanalyse av førstelinjens ID-arbeid (2017). Antallet avdekkede tilfeller av impostere i Norge har også vært vedvarende lavt sammenlignet med øvrig misbruk, slik som manipulerte og totalfalske ID-dokumenter. (Nasjonalt ID-senter, 2018).

Sammenligning – Canada og Storbritannia

Misbruket av nordiske ID-dokumenter ved forsøk på innreise til Canada i perioden 2010 til 2017, i likhet med misbruket i samme periode ved forsøk på innreise til Storbritannia, var i hovedsak utført av impostere. Impostere utgjorde 75 prosent av misbruket av nordiske ID-dokumenter i Canada og 67 prosent i Storbritannia. Den interne fordelingen av impostere og dokumentenes nasjonalitet skiller seg delvis fra de canadiske tallene, men viser likevel at den vanligste måten å misbruke nordiske ID-dokumenter på er ved å utgi seg for å være innehaveren av et ekte dokument.

Nasjonalitetene som ble avdekket oftest for ID-misbruk i Canada, og hvor reisen ble påbegynt i et nordisk land, samsvarer i stor grad med nasjonalitetene som ble avdekket i Storbritannia. Iranere utpeker seg som den nasjonaliteten som enten unngår å reise til Storbritannia, eller unngår å reise til Storbritannia fra et nordisk land. Kun 2 prosent av iranere som reiste fra nordiske land med nordiske ID-dokumenter, reiste i perioden 2010-2017 til Storbritannia, mens andelen av de som valgte å reise til Canada var 25 prosent.

Det er også andre ulikheter, slik som at danske ID-dokumenter synes å være mer populære på reise fra et nordisk land til Storbritannia i forhold til andre nordiske ID-dokumenter, enn hva tilfellet er for tilsvarende reiser til Canada.

Misbruk av norske ID-dokumenter

Det registrerte misbruket av norske ID-dokumenter relaterer seg i all hovedsak til ordinære pass, foruten ett reisebevis for flyktninger. Den største nasjonaliteten som misbraker norske ID-dokumenter (41) for reise til Storbritannia er iranere (10), etterfulgt av somaliere (9) og srilankesere (4). Misbruket var fordelt på 18 nasjonaliteter, herunder én norsk statsborger.

I all hovedsak ble de falske og ekte norske ID-dokumentene (41) benyttet på reiser til Storbritannia fra et annet EU/EFTA-land. Ett norsk pass ble forsøkt benyttet på reise fra Kairo i Egypt til Storbritannia, og ett fra Lagos i Nigeria. De norske ID-dokumentene som ble avdekket ved forsøk på å nå Canada har også i all hovedsak et EU/EFTA-land som avreiseland, men det er likevel en høyere andel av avreiseland utenfor EU/EFTA og en større geografisk spredning.

Reisene fra Norge til Storbritannia med nordiske dokumenter ble foretatt fra Oslo lufthavn (9), Moss lufthavn (5), Bergen lufthavn (1) og Haugesund lufthavn (1).

Nær alle de norske dokumentene som ble benyttet for reise til Storbritannia fra norske lufthavner ble benyttet av impostere. Impostere dominerer også misbruket for de som reiser til Canada med norske ID-dokumenter.

Kilder:

Nationalt ID-center (2018). *Notat om misbruk av nordiske ID-dokumenter ved forsøg på indrejse i Canada*. København

Nasjonalt ID-senter (2017). *ID-kontroll i utlendingsforvaltningen*. Oslo

Nasjonalt ID-senter (2018). *Misbruk av ID-dokumenter 2017*. Oslo

Nasjonalt ID-senter

Møllergata 39, 0179 Oslo
Postboks 2091 Vika, 0125 Oslo
Telefon: +47 22 69 90 22
org.nr: 996 879 828
postmottak@nidsenter.no

www.nidsenter.no
facebook.com/nidsenter
twitter.com/nidsenter